

Sygn. akt III CZP 86/13

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Józef Frąckowiak

Protokolant Katarzyna Bartczak

w sprawie z wniosku C. D.
przy uczestnictwie G. D.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 grudnia 2013 r.
na skutek zagadnienia prawnego
przedstawionego przez Sąd Okręgowy w B.
postanowieniem z dnia 20 września 2013 r.,

„Czy w sprawie o podział majątku wspólnego podlegają rozliczeniu, pobrane przez jednego z byłych małżonków po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej, dopłaty unijne do gruntów rolnych stanowiących majątek wspólny byłych małżonków, przyznane w ramach wsparcia bezpośredniego oraz z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania?”

odmawia podjęcia uchwały.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z dnia 4 lutego 2013 r. ustalił skład majątku wspólnego wnioskodawczynie C. D. i uczestnika postępowania G. D. oraz dokonał podziału tego majątku. W uzasadnieniu wyjaśnił m.in., że bez znaczenia w sprawie - wobec braku podstaw do rozliczenia płatności unijnych pobieranych za dzierżawione grunty - były zeznania świadków wskazanych przez uczestnika postępowania na okoliczność zwrotu przez niego dopłat unijnych dla wydzierżawiających mu grunty rolne.

Sąd Okręgowy w B. przy rozpoznawaniu apelacji uczestnika postępowania i wnioskodawczynie powziął wątpliwość wyrażoną w zagadnieniu prawnym przedstawionym do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z dokonanych w niniejszej sprawie ustaleń faktycznych wynika, że wątpliwość Sądu Okręgowego dotyczy możliwości rozliczenia w sprawie o podział majątku wspólnego rozwiedzionych małżonków pobranych przez jednego z nich po ustaniu wspólności ustawowej dopłat unijnych do gruntów rolnych stanowiących majątek wspólny byłych małżonków przyznanych w ramach wsparcia bezpośredniego oraz z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Sąd Okręgowy podkreślił, że Sąd Najwyższy w dotychczasowym orzecznictwie nie zajął jednoznacznego stanowiska w tym zakresie. Dalej jednak powołał się m.in. na postanowienie z dnia 17 listopada 2011 r., IV CSK 93/11 (niepubl.), w którym Sąd Najwyższy - wbrew stanowisku Sądu Okręgowego - właśnie zajął wyraźne stanowisko w kwestii, która obecnie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego. Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną wniesioną w sprawie o stanie faktycznym zasadniczo zbliżonym do tego, który występuje w niniejszej sprawie, przyjął, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego, poza rozliczeniem nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty i z majątku osobistego na majątek wspólny w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, następuje także rozliczenie nakładów i wydatków dokonanych przez każde z małżonków (lub byłych małżonków) w okresie od ustania wspólności

do chwili podziału majątku wspólnego. Podstawę dokonania rozliczeń stanowią art. 567 § 3 w związku z art. 686 k.p.c. Sąd w postępowaniu działowym dokonuje rozliczeń z tytułu posiadania przedmiotów należących do majątku objętego wspólnością, pobranych pożytków i innych przychodów, a także poczynionych na ten majątek nakładów i spłaconych długów w okresie między ustaniem wspólności a dokonaniem podziału majątku wspólnego (por. postanowienie SN z dnia 7 stycznia 2009 r., II CSK 390/08, niepubl.). Okoliczność, iż współwłaściciel rzeczy nie posiada jej ani nie realizuje w drodze roszczenia swojego uprawnienia do współposiadania rzeczy lub posiadania wyodrębnionej części rzeczy, nie stanowi przeszkody do domagania się przez tego współwłaściciela partycypowania proporcjonalnie do przysługującego mu udziału, w dochodach z rzeczy, jeżeli przynosi ona dochody (por. postanowienie SN z dnia 21 września 2006 r., I CSK 128/06, niepubl.). Stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 listopada 2011 r., IV CSK 93/11 zawiera wprost twierdzącą odpowiedź na wątpliwość zgłoszoną przez Sąd Okręgowy. Nie ma zaś żadnych powodów do odejścia od tego w pełni trafnego stanowiska.

Zgodnie z art. 390 § 1 zdanie 1 k.p.c., jeżeli przy rozpoznawaniu apelacji powstanie zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, sąd może przedstawić to zagadnienie do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu, odraczając rozpoznanie sprawy. W niniejszej sprawie jednakże nie powstało zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości.

Z tych względów, na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. w związku z art. 61 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 499), Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.